

Charakteristika predmetu

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi. Etická výchova sa prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

Ciele učebného predmetu

Cieľom etickej výchovy je vychovať osobnosť, ktorá:

- má svoju vlastnú identitu, je sama sebou a pritom táto identita zahŕňa v sebe aj prosociálnosť,
- má pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou,
- jej správanie je určované osobným presvedčením a interiorizovanými etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti, a preto je do istej miery nezávislá od tlaku spoločnosti,
- má zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady, preto je schopná správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách,
- charakterizuje ju spojenie správneho myslenia a správneho konania,
- koná v súlade so svojimi zásadami, ale aj s citovou zaangažovanosťou - súlad medzi emóciami a chcením – nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľústi,
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotná na prijateľný kompromis, ktorý ale nie je v rozpore so všeľudskými hodnotami,
- je ochotná a schopná spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Profesor M. Zelina uvádza dosahovanie týchto cieľov a ráta s aktivizáciou a rozvojom nonkognitívnych funkcií osobnosti, v systéme

KEMSAK :

K – kognitivizácia , ktorej cieľom je naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy

E – emocionalizácia , cieľom je naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre cítenie, prežívanie, rozvíjať jeho city

M – motivácia, cieľom je rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity

S – socializácia, jej cieľom je naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať, tvoriť progresívne medziľudské vzťahy

A – axiologizácia, ktorej cieľom je rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti, učiť hodnotiť

K – kreativizácia, cieľom tejto funkcie je rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života

Obsah

Obsah etickej výchovy je orientovaný na atribúty, ktoré treba v dieťati rozvíjať, aby sme dosiahli výchovné ciele. Tieto atribúty sa premietajú v tematických celkoch učebných osnov. Ide o tzv. desať základných tém a šesť aplikačných tém:

otvorená komunikácia
dôstojnosť ľudskej osoby, sebaúcta, pozitívne hodnotenie seba
pozitívne hodnotenie iných
tvorivosť a iniciatíva
vyjadrovanie citov
empatia
asertivita
reálne a zobrazené vzory
prosociálne správanie – pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca, priateľstvo
komplexná prosociálnosť
etika – hľadanie koreňov prosociálneho správania
etika a ekonomické hodnoty
etika a náboženstvá – tolerancia a úcta
rodina, v ktorej žijem
výchova k manželstvu a rodičovstvu
ochrana prírody a životného prostredia

Cieľom etickej výchovy ako povinne voliteľného predmetu na 1. stupni základných škôl je:

- viesť žiakov k sebaúcte, k autonómnemu cíteniu a mysleniu
- naučiť žiakov hodnotiť, zaujímať stanoviská, rozlišovať dobro od zla
- naučiť ich spoznať prvky efektívnej komunikácie, dôvody a prvky prosociálneho správania primerané veku
- umožniť žiakom spoznať zásady dobrých medziľudských vzťahov
- umožniť žiakom, aby sa v nich zvnútorňovali prosociálne hodnoty, postoje a sociálne normy,
- podporovať u žiakov rozvoj sociálnych zručností
- formovať spolupracujúce spoločenstvo žiakov

Kľúčové kompetencie:

a) sociálne komunikačné kompetencie

- primerane svojmu veku sa na hodinách etickej výchovy vyjadruje ústnou formou
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať na vzniknutú situáciu
- pod vedením učiteľa uplatňuje na hodinách etickej výchovy ústretovú komunikáciu pri vytváraní dobrých vzťahov so spolužiakmi

b) kompetencie v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- používa základné matematické myslenie na riešenie rôznych praktických problémov v každodennom živote
- je schopný pozorovať svoje okolie a vyhodnocovať ho z hľadiska medziľudských vzťahov
- pod vedením učiteľa je pripravený rozvíjať svoju schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede v oblasti etickej výchovy

c) kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní etickej výchovy za pomoci učiteľa
- vie používať rôzne vyučovacie programy z oblasti etickej výchovy
- dokáže primerane veku komunikovať na hodine etickej výchovy pomocou elektronických médií pod vedením učiteľa
- chápe, že je rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom v rôznych životných situáciách

d) kompetencia „učiť sa učiť“

- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v rôznych životných situáciách

e) kompetencia riešiť problémy

- vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom okolí v rámci rozvíjania ohľaduplnosti a empatie
- navrhuje riešenia problémov z oblasti vzájomných medziľudských vzťahov
- dokáže riešiť konflikt vzájomnou spoluprácou

f) osobné, sociálne a občianske kompetencie

- uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti pri riešení rôznych životných situácií
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho duševného zdravia a bezpečnosti
- uvedomuje si potrebu ohľaduplnosti k chorým
- primerane svojmu veku pod vedením učiteľa nachádza pozitívne vzory vo svojom živote a vytvára si schopnosť nazerania na negatívne vzory a dôsledky ich správania
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov
- učí sa spoznávať svoje silné aj slabé stránky, váži si sám seba ako ľudskú bytosť
- rozvíja vlastnú individualitu, posilňuje sebaocenenie
- vytvára základy sebaúcty a ľudskej dôstojnosti

g) kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- kultúrne sa správa v škole, doma i na verejnosti
- primerane svojmu veku pod vedením učiteľa ovláda základné pravidlá súvisiace s úpravou zovňajška v oblasti etickej výchovy
- primerane svojmu veku dokáže vyjadriť svoj názor v oblasti etickej výchovy
- primerane svojmu veku sa na hodinách etickej výchovy dokáže vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti

- dokáže kultúrne prijať odlišnosť v rámci etnických a národnostných skupín, osôb napokrajispoločnosti

Stratégie vyučovania – metódy a formy práce

Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom **zážitkových metód**, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku a zvnútorňovanie ponúkaných hodnôt.

Postup prijatia hodnôt ETV do života žiakov je daný skutočnosťou, že každému rozhodnutiu človeka predchádza poznanie (reflexia) a každé poznanie sa začína zmyslovým vnímaním. V ETV je odporúčaná schéma vyjadrená v pojmoch:

1. **senzibilizácia – scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu**
2. **nácvik v podmienkach triedy,**
3. **reálna skúsenosť - transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi...).**

Učiteľ pritom používa rôzne metódy a techniky (**hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia ...**) V etickej výchove im hovoríme zjednodušene – cvičenia, aktivity. Je dôležité si uvedomiť, že aktivity sú len prostriedkom, ktorý umožní **hodnotovú reflexiu**, tá je súčasťou každého kroku. (Hodnotenie prežitého rozumom napr. – Čo som prežil? Čo som si uvedomil? Ako to súvisí so životom vo mne, okolo mňa? Čo z toho vyplýva pre môj život?) Bez reflexie by ostal žiakovi iba pekný zážitok, ktorý sotva ovplyvní jeho postoje a správanie. Preto je v metodických príručkách osobitná časť venovaná otázkam vhodným na reflexiu. Ak nacvičíme so žiakmi určité správanie (napr. pozdrav, ospravedlnenie, odmietnutie...) v triede, ešte to neznamená, že to budú robiť aj doma a na ulici. Máme však k dispozícii viacero techník, ktoré napomáhajú tomu, aby žiaci osvojené zručnosti a skúsenosti prenášali do každodenného života (**napr. záznamy pozorovaní, vedenie denníka, zbieranie článkov, interview s rodičmi alebo inými osobami...**). Tejto časti hovoríme v etickej výchove **transfer – prenos z hodiny ETV do bežného života rodiny, triedy a iných vzťahov, do ktorých žiak vstupuje.**

Základom výchovno-vzdelávacieho procesu etickej výchovy je **zážitkové učenie**, ktoré učiteľ v jeho technikách, cvičeniach a aktivitách prispôsobuje veku žiakov a situácii v žiackom kolektíve. Aktivity pomáhajú precítiť etické hodnoty, uľahčujú porozumieť normám, ktoré súvisia s očakávaným správaním, umožňujú nácvik zodpovedajúceho správania a prenos získaných skúseností do správania sa v reálnom svete.

Žiaci počas hodín ETV **sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre**, aby sa vzájomne poznávali. Je to **východisková pozícia**, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, **je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy**, ktorú učiteľ na danú aktivitu zvolil. Vyučovaciu hodinu najmä na prvom stupni treba členiť tak, aby sa rešpektovali zvláštnosti tohto vývinového obdobia (napr. **sedenie v kruhu treba striedať s pohybovými cvičeniami** na uvoľnenie i aktivizáciu dieťaťa). Treba mať pripravených viac aktivít k danej téme. Prostriedkom, ktorý učiteľ často využíva, je **čítanie rozprávok, príbehov. Vhodné obrázky, audio i videonahrávky, CD - roomy** môžu poslúžiť **ako motivačný materiál**. Deti v mladšom školskom veku **radi kreslia a robia**.

Hodnotenie

Metódami /pochvala ,povzbudenie/ motivujeme žiakov k dosiahnutiu pozitívnych výsledkov .V etickej výchove sledujeme cyklické rozvíjanie osobnosti žiaka , rešpektujeme dynamiku dlhodobého a postupného rozvoja sociálnych zručností. Vyzdvihujeme a zdôrazňujeme úspechy v prosociálnom cítení.

Uznesením z pedagogickej rady sa etická výchova neklasifikuje – hodnotí sa slovom absolvoval, neabsolvoval.

Učebné zdroje.

Používaná učebnica : E. Ivanová, Ľ. Kopinová, M. Otottová : PL k EV pre1., 2., 3., 4. ročník ZŠ, Bratislava,SPN, 2010, schválilo MŠ SR rozhodnutím zo dňa 7.7.2006

Literatúra Dobšinský, P. : Slovenské rozprávky, Ezop : Bájky
Lencz, L. – Križová,O. : Metodický materiál k predmetu etická výchova,
Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1997
Bekéniová, Ľ.: Dramatická výchova ako prostriedok rozvoja osobnosti žiaka, Prešov, Metodické Centrum, 1997
Detské časopisy

IKT zdroje : www.infovek.sk
www.statpedu.sk
www.mladeleta.sk

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard		Prierezová téma
		Socio-afektívny	Kognitívny	
<p>Postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch ponúknuť žiakom víziu spolupracujúceho spoločenstva ako základ pre dobré spolužitie (sedenie v kruhu, pravidlá typu mať právo byť vypočutý, právo nevyjadriť sa, mať vzájomnú úctu a dôveru – nevysmievať sa, hovoriť pravdu, chrániť veci svoje i iných)</p> <p>prvé kontakty v triede a v škole (zoznamovanie, oslovanie, pozdrav)</p> <p>komunikácia zameraná na sebaaprezentáciu a sociálne vzťahy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pozná spolužiakov po mene • pozná pravidlá skupiny a vie ich vysvetliť • pozná spôsob ako vyjadriť pozdrav, vďačnosť a prosbu 	<ul style="list-style-type: none"> • vníma víziu spolupracujúceho spoločenstva • chápe potrebu vytvárať a dodržiavať pravidlá spoluzitia v skupine 	<ul style="list-style-type: none"> • vie sa predstaviť a učí sa prezentovať sám seba, hovoriť pravdu 	<p>OSR spoznávanie sa a spolužitie v triednom kolektíve, medziľudské vzťahy, pravidlá správnej komunikácie</p>
<p>Prvky prosociálneho správania v detskom kolektíve vzájomná úcta pri komunikácii (pekné sa oslovovať, pozdraviť sa, počúvať sa navzájom)</p> <p>úcta k vzájomným požiadavkám, vďačnosť za vykonané dobro (prosím, ďakujem)</p> <p>vzájomná pomoc medzi spolužiakmi i členmi rodiny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť, čo je to úcta k ľuďom • vie, aké má prvky úcta k vlastným rodičom, učiteľom a spolužiakom 	<ul style="list-style-type: none"> • chápe význam komunikácie pre dobré spolužitie v spoločenstve • uvedomuje si potrebu vzájomnej úcty a dôležitosť vďačnosti • prežíva vďačnosť voči tým, čo mu robia dobre 	<ul style="list-style-type: none"> • vie vhodne použiť pozdrav, prosbu a vyjadriť vďačnosť • k spolužiakom je ústretový 	<p>OSR vzťahy v rodine, sebahodnotenie</p> <p>PPZ tímovosť v skupine</p> <p>OŽZ zdravie a choroba</p>
<p>Ľudská dôstojnosť a sebaúcta uvedomovanie si vlastnej hodnoty (rozdiel medzi mnou a ostatným svetom)</p> <p>poznanie vlastnej jedinečnosti a nedotknuteľnosti</p> <p>vedenie k sebaovládaniu a znášaniu námahy pri prekonávaní prekážok</p>	<ul style="list-style-type: none"> • má slovnú zásobu, ktorá vyjadruje základné ľudské vlastnosti (dobrý, zlý, veselý, smutný, nahnevavý, radostný, vďačný, nevšímavý...) • vie pomenovať svoje dobré vlastnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • poznáva sám seba, uvedomuje si vlastnú hodnotu • cíti potrebu potvrdzovania vlastnej hodnoty inými 	<ul style="list-style-type: none"> • sebaúcta mu prináša pokoj (nepotrebuje žalovať, vyvyšovať sa nad iných) • snaha o sebaovládanie a znášanie námahy pri prekonávaní prekážok 	<p>OSR sebadôvera, sebaovládanie, sebakontrola, zodpovednosť za vlastné konanie</p> <p>ENV ochrana zvierat</p>

<p>Pozitívne hodnotenie iných človek a jeho hodnota - spoznávanie pozitívnych vlastností svojich najbližších v rodine, v triede, v škole, (čo sa mi najviac páči na mojej mamičke, očkovi, starých...) verbálne vyjadrovanie pozitívneho hodnotenia druhých</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vie slovné vyjadriť rozdiel medzi dobrom a zlom na ľuďoch zo svojho okolia 	<ul style="list-style-type: none"> • teší sa z dobra a odmieta zlo vo svojom okolí (na svojich najbližších v rodine, v triede, v škole, v rovesníckych vzťahoch) 	<ul style="list-style-type: none"> • je schopný oceniť dobro na iných, vie aj prijať ocenenie • rozvíja postoj k ľuďom, ktorí sú mu nesympatickí • osobná aktivita pri vytváraní pozitívnych vzťahov a klímy v spoločenstve 	<p>OSR využitie rozprávkových textov (dobro a zlo), vzťahy v rodine a kolektíve, rešpektovanie názoru iného človeka ENV vzťah k životnému prostrediu</p>
<p>prehodnocovanie negatívnych skutočností (dobro-zlo, napr. branie si vecí navzájom, posudzovanie a ponižovanie, urážanie menej zdatných detí v oblasti intelektu a prejavov - spevu, pohybu, oblečenia, rodinnej situácie..., klamanie a žalovanie...)</p>				
<p>postoj k ľuďom, ktorí sú nám nesympatickí, spôsobujú nám alebo druhým zlo (úmyselne, neúmyselne)</p>				
<p>Naša rodina uvedomovanie si hodnoty rodiny pre jednotlivca i pre spoločnosť (čo sa mi na našej rodine najviac páči)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vie identifikovať a slovné vyjadriť rodinné vzťahy (mama, otec, brat, 	<ul style="list-style-type: none"> • reflektuje dobro plynúce z rodiny, vie vyjadriť, čo ho na rodinných vzťahoch teší, čo je v rodine najdôležitejšie 	<ul style="list-style-type: none"> • dobro zažité v rodine prenáša do žiackeho kolektívu 	<p>OSR úcta k rodičom a starým rodičom, polupráca a pomoc v rodine, vzťahy medzi súrodencami</p>
<p>príbuzenské vzťahy (s kým z rodiny si najviac rozumiem, čo by som mohol urobiť pre lepšie vzťahy v našej rodine, ktoré z rodinných pravidiel sa mi najťažšie dodržiavajú)</p>	<ul style="list-style-type: none"> sestra, súrodenec, starí rodičia, teta, strýko, ujo, bratranec, sesternica) 	<ul style="list-style-type: none"> • vie zo svojho pohľadu ohodnotiť dobro ochrany a lásky, ktoré mu rodina poskytuje 	<ul style="list-style-type: none"> • rád hovorí o pekných veciach v rodine • vie členom rodiny opätovať dobro v rôznych situáciách 	<p>OŽZ ochrana zdravia</p>
<p>rodičovská láska a jej význam v živote dieťaťa (konkrétne emocionálne prejavy, prejavy starostlivosti, pomoci)</p>				<p>PPZ projekt o ročine</p>
<p>úcta, komunikácia a pomoc medzi členmi rodiny (koho rád pozorujem pri práci, čo by som rád vedel ako moji blízki), význam blízkeho človeka pre život jednotlivca</p>				

Legenda: **OSR** – Osobnostný a sociálny rozvoj

ENV – Environmentálna výchova

MEV – Mediálna výchova

MUV – Multikultúrna výchova

DOV – Dopravná výchova

OŽZ – Ochrana života a zdravia

PPZ – Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Učebné osnovy 2.roč.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
Postoje a spôsobilosti medzil'udských vzťahov	Spoznávame sa a počúvame sa navzájom	- uvedomene používať slová "prosím, ďakujem, prepáč"	Osobný a sociálny rozvoj
	- počúvanie iných ako prvý predpoklad úspešnej komunikácie	- objasniť dôležitosť počúvania pri rozhovore	Osobný a sociálny rozvoj
	- základy spolupráce v skupinách	- vysvetliť príslušnosť k spoločenstvu triedy - zopakovať si práva a povinnosti v rámci skupiny	Multikultúrna výchova
	- sebaovládanie pri prijímaní informácií o sebe a iných - počúvanie iných ako prvý predpoklad úspešnej komunikácie	- preukázať schopnosť spolupráce v skupine, argumentovať, - obhájiť svoje názory v skupine, ohodnotiť názory a nápady iných - prijať a akceptovať spolužiaka, jeho jedinečnosť	Osobný a sociálny rozvoj
Tvorivosť	- objavovanie vlastných daností, talentu – pozitívnych stránok	-navrhnuť viacero riešení zadanej úlohy, vytvoriť problémovú úlohu pre ostatných	
	- rozvoj fantázie a pozorovacích schopností	-vytvoriť návrhy na riešenie daných situácií	Environemntálna výchova
	- tvorivosť iných, ktorá nás obohacuje	- napísať príbeh s použitím daných slov podľa vlastnej fantázie	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

	<ul style="list-style-type: none"> - využitie tvorivosti v živote triedy 	<ul style="list-style-type: none"> - opísať písomnou formou zážitok z prekvapenia - odlíšiť seba od ostatných(výzor, záujmy, čo rád robí, čím chce byť...) 	
Iniciatíva	<ul style="list-style-type: none"> - iniciatíva v sebapoznaní - iniciatíva vo vzťahu k iným - iniciatíva, ktorá nie je prijateľná mnou, alebo inými 	<ul style="list-style-type: none"> - vyhľadať informácie o svojom mene v literatúre alebo na internete a prezentovať ich v skupine - rozlíšiť, že nie všetko, čo je lákavé, je prijateľné, ale môže nás aj ohroziť -vyvodiť závery z toho, že klamstvo je neprijateľné -navrhnuť prijateľné odmietnutie v konkrétnych situáciách 	Multikultúrna výchova

<p>Vyjadrovanie citov</p>	<ul style="list-style-type: none"> - úcta k žene, matke, sestre, spolužiačke.... - úcta k mužovi, otcovi, bratovi, spolužiakovi.... - akceptovanie citov - kultivované vyjadrovanie negatívnych citov - vyjadrenie vd'ačnosti, ochoty, láskavosti a obdivu 	<ul style="list-style-type: none"> - vyjadriť prežívané city pred skupinou -identifikovať vlastné city, uviesť príklady situácií, kedy som sa tak cítil -vytvoriť ľubovoľnou technikou obrázok, ktorý vyjadruje určitý cit -preukázať schopnosť ovládať negatívne city, zdôvodniť príčinu svojich negatívnych Citov -vypracovať krátky projekt o blízkom človeku pomocou výučbového programu na PC 	<p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p>
	<p>-hľadanie možností, ako vychádzať v ústrety iným</p>	<p>- vyrobiť darček pre mamku, sestru z odpadového materiálu</p>	
<p>Naša trieda- spoločenstvo detí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržiavanie pravidiel správania v triede : vzájomná spokojnosť, tolerancia a spolupráca - správanie sa medzi sebou, vzťahy medzi chlapcami a dievčatami- rešpektovanie inakosti 	<ul style="list-style-type: none"> -vyrobiť menovky pre svojich kamarátov - vypracovať projekt o živote skupiny, pravidlách, záľubách, činnosti... - vytvoriť spoločne „kvet priateľstva“ a vzájomne sa obdarovať - prejaviť pozornosť kamarátovi/kamarátke - porovnať rozdielnosť chlapcov a dievčat, mužov a žien 	<p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p> <p>Výchova k manželstvu a rodičovstvu</p>

	- kamarátstvo a priateľstvo- úprimné a falošné	(výzor ,povolania, záľuby...) - vysvetliť na konkrétnom príklade podstatu priateľského vzťah	
Zhrnutie	- medziľudské vzťahy - tvorivosť - iniciatíva - záver	-napísať pravidlá spolužitia, ktorými sa žiaci riadili počas roka	Osobný a sociálny rozvoj

Prierezové témy: *Osobnostný a sociálny rozvoj*
Environmentálna výchova
Ochrana života a zdravia
Tvorba projektu a prezentačné zručnosti
Multikultúrna výchova
Dopravná výchova
Výchova k manželstvu a rodičovstvu

	<p>v rámci rodiny a žiackeho kolektívu Príprava žiakov na možné neprijatie dobra inými Osobnostný a sociálny rozvoj</p>	<p>Je pripravený reagovať na neprijatie pomoci</p>	
<p>Aktívna účasť na živote školy.</p>	<p>Naša škola Poznávanie kvalít a predností školy Rozvíjanie podvedomie a príslušnosti k svojej škole Účasť žiakov na živote a úspechoch školy Tvorba projektov Ako by sa nám lepšie žilo na škole a čo chcem vylepšiť.</p>	<p>Žiak vie: Hovoriť o kvalitách svojej školy, tešiť sa z nich Prispieť k prezentácii školy</p>	<p>Tvorba projektov</p>

Prierezové témy: *Osobnostný a sociálny rozvoj*

Environmentálna výchova

Ochrana života a zdravia

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Multikultúrna výchova

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
Sociálne postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch	- tolerancia vo vzťahoch (čo nechceš, aby ľudia robili tebe, nerob ani ty iným)	- zopakovať a zapamätať si mená spolužiakov, napísať želanie pre spolužiaka	Osobný a sociálny rozvoj
	- rešpekt a úcta voči všetkým ľuďom(rovnoprávnosť rás, pohlaví...)	- reprodukovat' vypočutý príbeh a vyvodit' z neho ponaučenie	Multikultúrna výchova
	- dôležitosť komunikačných interpersonálnych zručností v medziľudských vzťahoch	- analyzovať a dramatizovať situácie, ktoré sú prejavom láskavosti a pomoci a v ktorých je vhodné povedať prosím, ďakujem, prepáč, odpusť	Multikultúrna výchova
	- kultivované správanie k osobám iného pohlavia (vnímanie rozdielov nielen v stavbe tela a jeho fungovaní, ale aj v myslení, prežívaní, správaní, záujmoch a následné empatické správanie voči osobám iného pohlavia)	- vysvetliť dôležitosť odľaduplného a zdvorilého správania sa voči osobám opačného pohlavia	Výchova k manželstvu a rodičovstvu
Reálne a zobrazené vzory: rozvíjanie čitateľskej gramotnosti	- sloboda a zodpovednosť (každé rozhodnutie nesie so sebou dôsledok)	- argumentovať a obhájiť svoje rozhodnutie zodpovedne si vybrať a riadiť sa vzorom	Mediálna výchova

Reálne a zobrazené vzory: rozvíjanie čitateľskej gramotnosti	<p>- prezentácia prosociálnych vzorov v bezprostrednom okolí dieťaťa (rodičia, priatelia rodičov, učitelia, spolužiaci, kamaráti),</p>	<p>- ilustrovať na príklade z bezprostredného okolia hodnotu kamarátstva, stotožnenie sa pozitívami i negatívami svojho vzoru</p>	<p>Osoný a sociálny rozvoj</p>
	<p>- pozitívne a negatívne vplyvy TV, filmu, počítačových hier... (reklama, akčné filmy, čas strávený pred TV),</p>	<p>- rozobrať a ohodnotiť ponúkané programy vysielané masmédiami</p> <p>- rozlíšiť žiaduce a nežiaduce správanie televíznych hrdinov, upozorniť na vzory v bezprostrednom okolí</p>	<p>Mediálna výchova</p>
	<p>- čitateľský návyk ako možný zdroj objavovania prosociálnych vzorov (vyhlásenie súťaže o najlepšieho čitateľa – čo a koľko čítaš?).</p>	<p>- prečítaním kníh porovnať svoje literárne vzory, rozlíšiť čo je dobré a čo zlé na správaní literárnych hrdinov</p>	<p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p>

<p>Rozvoj tvorivosti a iniciatívy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - osobnostné kvality využívané pre dobro jednotlivca i pre celé spoločenstvo - podporovanie záujmov, ktoré rozvíjajú osobnostné kvality (šport, umelecké aktivity, sociálna činnosť, činnosť na ochranu prírody...) - tvorivosť, iniciatívnosť a vytrvalosť pri riešení každodenných problémov 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentovať svoje osobnostné kvality, využiť ich tvorivo v prospech iných - preukázať schopnosť osloviť spolužiakov a motivovať ich v prospech ušľachtilého zámeru - vysvetliť rozdiel medzi pravdou a lžou, uvedomiť si ich dosah na ostatných v spoločenstve - navrhnúť konštruktívne riešenie problémov týkajúcich sa kolektívu triedy 	<p>Osobný a sociálny rozvoj</p>
<p>Napĺňanie obsahu Dohovoru o právach dieťaťa:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - súvislosti práv detí, dôvody, prečo vznikli a ich akceptácia v demokratických krajinách, podiel UNESCO na ochrane dieťaťa (Čo znamená mám právo? Čo znamená mám zodpovednosť?) 	<ul style="list-style-type: none"> - uviesť príklady na dôležitosť uplatňovania práv detí v demokratických krajinách - vysvetliť rozdiel medzi želaniami a potrebami (nie na všetko, čo si želim, mám aj právo) 	<p>Multikultúrna výchova</p>

	<p>- práva dieťaťa v slovenskom právnom poriadku (Ako je to u nás? Ako sa to týka mňa?),</p>	<p>- poukázať na rozdiel medzi individuálnymi a skupinovými právami</p> <p>- objasniť ako práva súvisia s povinnosťami</p>	<p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p>
	<p>- solidarita a prijatie odlišností (uvedenie si svojich práv a ich akceptácia v našom prostredí vedie k solidarite s deťmi, ktoré sú vykorisťované, zaťažované do vojnových konfliktov, zneužívané na ťažkú prácu, alebo sexuálne...).</p> <p>- rozvíjanie povedomia a príslušnosti k svojmu regiónu – k svojej vlasti (Čo sa mi najviac páči na našom regióne, na našom Slovensku? Čo z neho by mi najviac chýbalo?</p>	<p>- rozoznať a primerane veku zaujať postoj k násiliu v médiách</p> <p>- napísať správu a informovať spolužiakov o zistených skutočnostiach týkajúcich sa násilia</p> <p>- predstaviť ľubovoľným spôsobom skupine svoje rodisko, bydlisko alebo región v ktorom žije</p> <p>- vytvoriť spoločne erb svojho regiónu s prvkami, ktorými sa môže región prezentovať</p>	<p>Multikultúrna výchova</p>
<p>Náš región – vlast' – súvislosť s vlastivedou</p>			

	<p>- iniciatíva pri poznávaní a ovplyvňovaní vlastného regiónu – dobre poznať svoje bydlisko a jeho okolie</p> <p>- geografiu, kultúru, osobnosti, ale aj vedieť, čo nášmu regiónu chýba, čo by bolo treba v ňom vylepšiť (objavovanie tradícií, ochrana a ich rozvoj), ekologické správanie, vzťah k faune a flóre regiónu (Čo sa mi nepáči alebo čo ma trápi na našom regióne? Čo by som mohol urobiť v jeho prospech ja alebo my spoločne)</p>	<p>- roztriediť pozitíva a negatíva regiónu</p> <p>-navrhnuť vypracovať projekt(vlastiveda, prírodoveda, etická výchova)na zlepšenie a skrášlenie regiónu</p> <p>- prezentovať vlastný projekt pred kolektívom triedy</p> <p>- vyjadriť ľubovoľnou formou pozitívny vzťah a hrdosť k svojmu regiónu</p>	<p>Multikultúrna výchova</p> <p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p>
--	---	---	---

Prierezové témy:

Vo 4. ročníku budú obsiahnuté tieto prierezové témy: *Osobnostný a sociálny rozvoj*
Tvorba projektu a prezentačné zručnosti
Ochrana života a zdravia
Enviromentálna výchova
Mediálna výchova
Multikultúrna výchova
Dopravná výchova